

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Resultaten enquête leerbedrijven Kans op werk 2017

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Resultaten	4
<i>Aanbod vacatures</i>	<i>4</i>
<i>Invulling vacatures.....</i>	<i>5</i>
<i>Verwachte vacature ontwikkeling</i>	<i>6</i>
<i>Geschiktheid toekomstige vacatures</i>	<i>10</i>
<i>Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau.....</i>	<i>12</i>
Samenvatting resultaten	14

Inleiding

SBB houdt elk jaar de enquête Kans op werk onder leerbedrijven. De vragen gaan over werkgelegenheid, werven van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. Met behulp van deze enquête brengen we de kans op werk voor mbo-studenten in kaart en kunnen we betrouwbare voorspellingen doen. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen. Zo kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben voor één of meerdere opleidingen zijn benaderd om over de betreffende opleiding(en) enquêtevragen te beantwoorden. Als een leerbedrijf voor meerdere opleidingen is erkend zijn over maximaal twee kwalificaties vragen gesteld. Het vaststellen van de kwalificaties waarover de leerbedrijven werden bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en aantal bpvo's¹ bij het leerbedrijf. Als een leerbedrijf meer dan twee erkenningen heeft, werd eerst de kwalificatie geselecteerd waarvoor de meeste bpvo's zijn afgegeven en vervolgens de kwalificatie waarvoor er het minste aantal erkenningen zijn in Nederland.

In 2017 verleenden ruim 16.700 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal ruim 26.200 vragenlijsten in voor maximaal twee mbo-functies. De uitkomsten zijn getoetst op significantie.² Dat betekent dat de beschreven resultaten echt betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage staan de meest opvallende resultaten uit de enquête van 2017. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- ✓ aanbod vacatures³
- ✓ invulling vacatures
- ✓ verwachte vacature ontwikkeling
- ✓ geschiktheid toekomstige vacatures
- ✓ Verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en beroepsgroepen⁴ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

¹ Bpvo: beroepspraktijkvormingsovereenkomst

² Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

³ Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

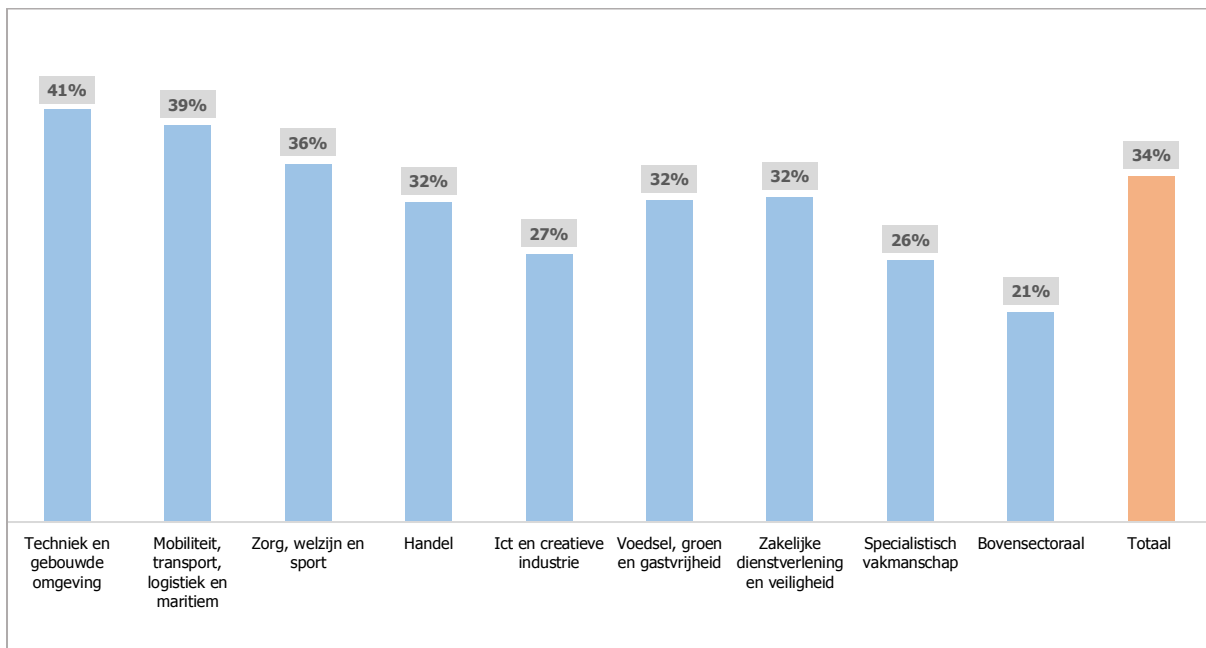
⁴ SBB kent acht sectorkamers waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld. Bovensectoraal is geen sectorkamer, maar er vallen wel opleidingen onder, bv. de entree-opleidingen. De beroepsgroepen komen overeen met de marktsegmenten die SBB onderscheidt binnen de acht sectorkamers, zie: <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sectorkamers-en-marktsegmenten>.

Resultaten

Aanbod vacatures

De leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Een derde van de bedrijven geeft aan dat ze de afgelopen 12 maanden één of meer vacatures hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Van de leerbedrijven die aangaven vacatures te hebben ging het om gemiddeld 2,9 vacatures per leerbedrijf.

Figuur 1: Aandeel leerbedrijven dat afgelopen 12 maanden vacatures beschikbaar had, naar sectorkamer (%)

Voor functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem geven relatief de meeste bedrijven aan dat ze daar de afgelopen 12 maanden één of meer vacatures voor hadden, met respectievelijk 41% en 39% van de bedrijven. Voor functies binnen Specialistisch vakmanschap en ICT en creatieve industrie is dat 26% en 27% van de bedrijven.

Op het niveau van beroepsgroepen is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Orde en veiligheid (67%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (54%), Gastvrijheid (47%), Infra (47%), en Metaal en metaalelektronica (44%).

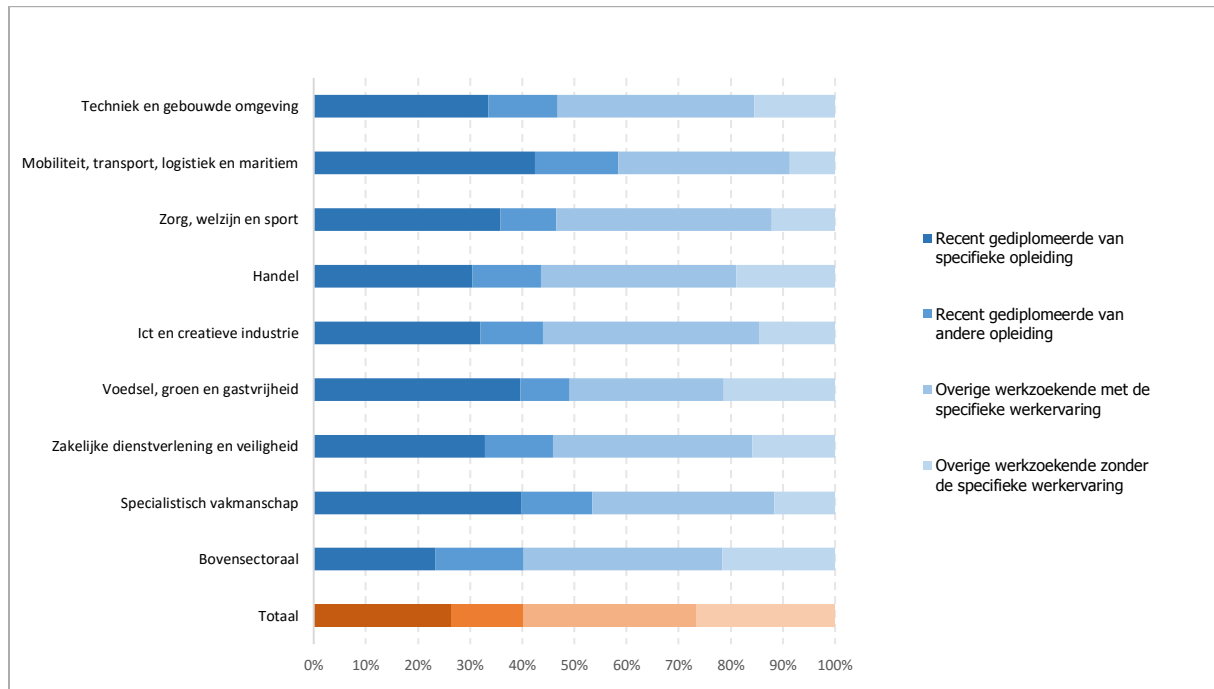
Invulling vacatures

Om de concurrentie voor de opleiding te bepalen is, aan bedrijven die aangaven dat ze de afgelopen twaalf maanden vacatures voor mbo-functies hadden, gevraagd hoe deze zijn ingevuld:

- met een *recent gediplomeerde* van de specifieke opleiding,
- met een *recent gediplomeerde* van een andere opleiding,
- met een overige werkzoekende met de specifieke werkervaring,
- met een overige werkzoekende zonder de specifieke werkervaring.

Van de aangegeven vacatures was op het moment van meten 80% ingevuld en stond 20% nog open.

Figuur 2: Invulling van de beschikbare vacatures van de afgelopen 12 maanden (%)

Leerbedrijven geven in de meeste gevallen (33%) aan dat de vacature is ingevuld met een werkzoekende met de specifieke werkervaring. In 26% van de gevallen was dat een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, en in 27% van de gevallen ging het om een werkzoekende zonder de specifieke werkervaring. Het minst vaak werd een vacature met een recent gediplomeerde van een andere opleiding ingevuld (14%).

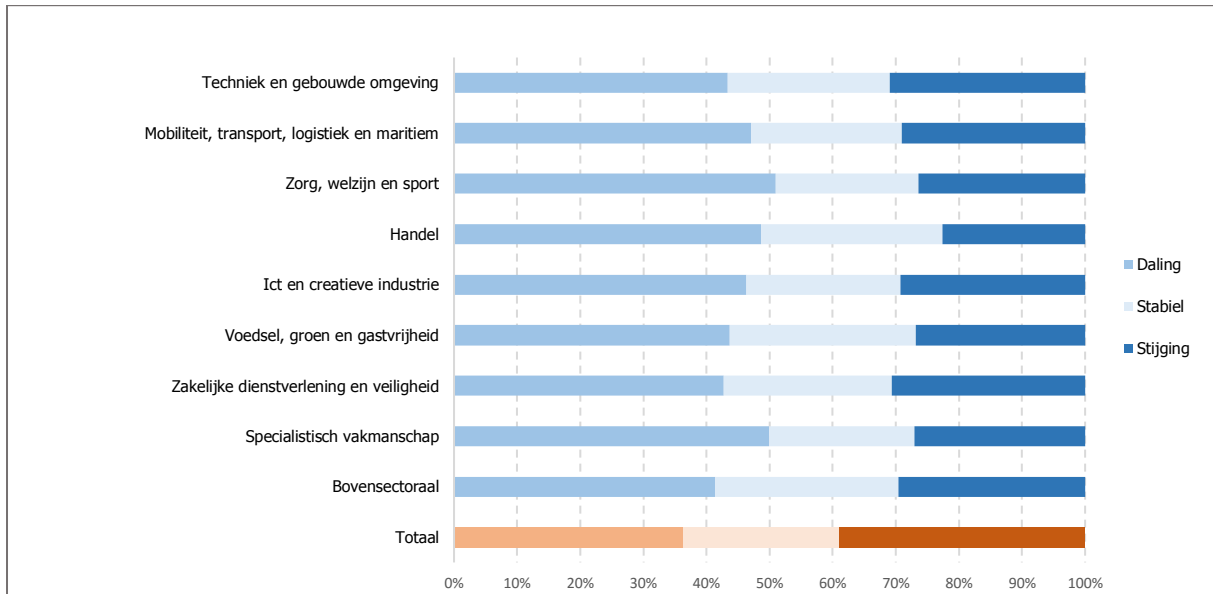
Dat de vacature is ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring is met name te zien in de richting ICT en creatieve industrie, namelijk in 42% van de gevallen. Bij vacatures voor functies binnen Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem is het aandeel vacatures dat werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding het grootst (42%), gevolgd door Specialistisch vakmanschap en Voedsel, groen en gastvrijheid (beide 40%). Binnen de richting Handel (30%) en Bovensectoraal (23%) is dat aandeel het kleinst.

De beroepsgroep waar relatief het grootste aandeel vacatures werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding is Uiterlijke verzorging (55%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (43%), Orde en veiligheid (42%), en Sport en bewegen en Financiële diensten (beide 36%).

Verwachte vacature ontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacature ontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (fig. 3) en de komende vijf jaar (fig. 4).

Figuur 3: Verwachting ten aanzien van de ontwikkeling van vacatures de komende twaalf maanden, naar sector (%)

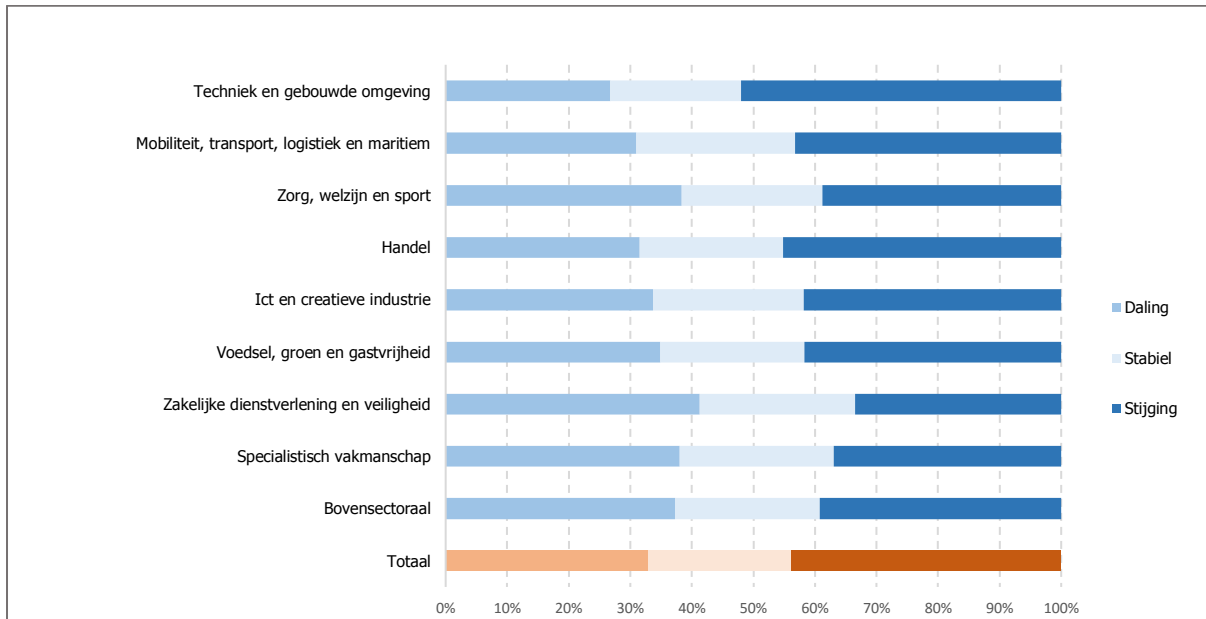
Ongeveer een kwart van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden stabiel zal blijven. 36% van de leerbedrijven verwacht een daling en 39% verwacht een stijging van het aantal vacatures.

Voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt het meest een stijging van het aantal vacatures verwacht (31%). Een daling wordt het meest verwacht binnen en Zorg, welzijn en sport (51%) en Specialistisch vakmanschap (50%).

Naar beroepsgroep wordt een stijging van vacatures in de komende 12 maanden vooral verwacht bij Technische installaties en systemen (45%), Infra (40%), Burgerlijke- en utiliteitsbouw (39%), Metaal en metaalelektronica (39%) en Luchtvaart (39%).

Van een verwachte daling is vooral sprake binnen Welzijn (57%), Assisterende gezondheidszorg (55%), Voeding (54%), Gezondheidstechnisch vakmanschap (54%) en Office (53%).

Figuur 4: Verwachting ten aanzien van de ontwikkeling van vacatures de komende vijf jaar, naar sectorkamer (%)

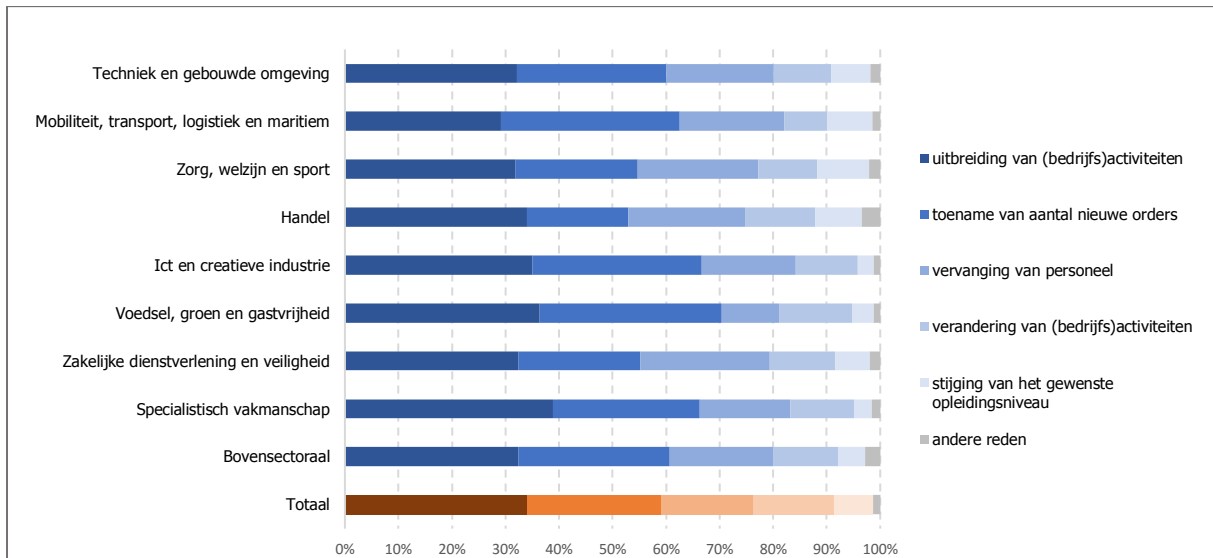

De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld: de helft van de leerbedrijven verwacht een stijging en een kwart een daling. De overige 20% verwacht dat het aantal vacatures stabiel zal blijven.

Het meest wordt een stijging verwacht voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (52%), gevolgd door Handel (45%). Een vacaturedaling wordt het meest verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (41%).

Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging in de komende vijf jaar vooral verwacht binnen Metaal en metaalelektronica en Technische installaties en systemen (beide 56%), Gespecialiseerde aanneming (52%), Hout en meubel en Mode, interieur, textiel en tapijt (beide 51%). Van een verwachte daling is vooral sprake bij Welzijn (50%) en Sport en bewegen (46%).

Figuur 5: Redenen voor de verwachte stijging van vacatures, naar sectorkamer (%)

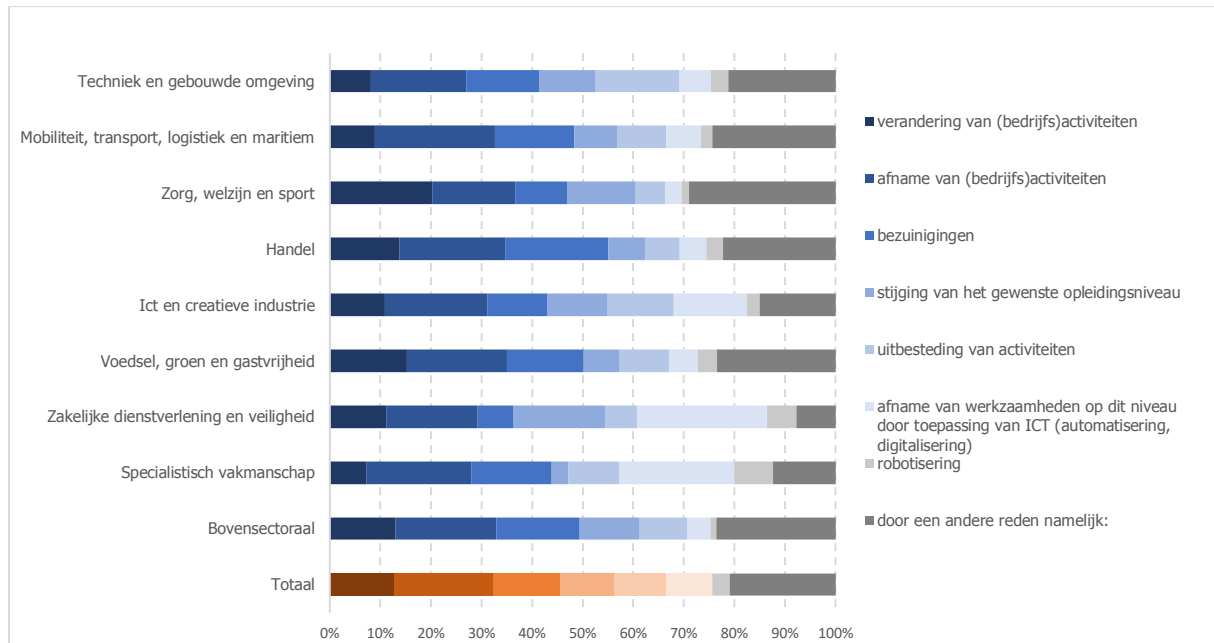

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende 5 jaar wordt een uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd (34%), gevolgd door een toename van het aantal nieuwe orders (25%).

Uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen de richting Specialistisch vakmanschap (39%). Toename van het aantal nieuwe orders wordt vooral genoemd binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (34%) en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (33%).

Naar beroepsgroep wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten benoemd als voornaamste reden van de stijging in vacatures bij Kunsten en entertainment, Financiële diensten en Orde en veiligheid.

Figuur 6: Redenen voor de verwachte daling van vacatures, naar sectorkamer (%)

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende 5 jaar wordt een afname van (bedrijfs)activiteiten genoemd (20%), gevolgd door een verandering van (bedrijfs)activiteiten, en bezuinigingen (beide 13%).

Verandering van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen Zorg, welzijn en sport (20%). Voor afname van (bedrijfs)activiteiten geldt dat voor Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (24%), en bezuinigingen bij Handel (20%).

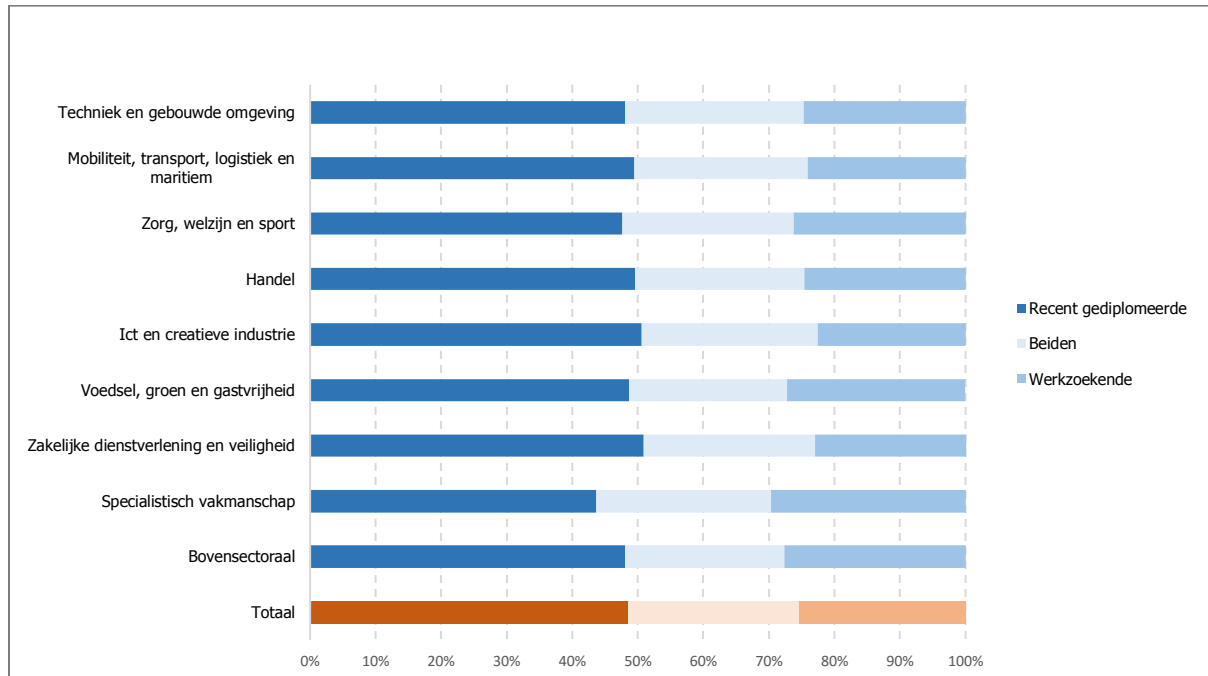
Van de leerbedrijven geeft 21% aan dat er andere redenen zijn voor een verwachte daling van het aantal vacatures.

Op het niveau van beroepsgroepen wordt verandering van (bedrijfs)activiteiten vooral genoemd binnen Infra, Communicatie, media en design en Gezondheidstechnisch vakmanschap.

Geschiktheid toekomstige vacatures

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de toekomstige vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde, of een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 7: Verwachte geschiktheid van toekomstige vacatures, naar sectorkamer (%)

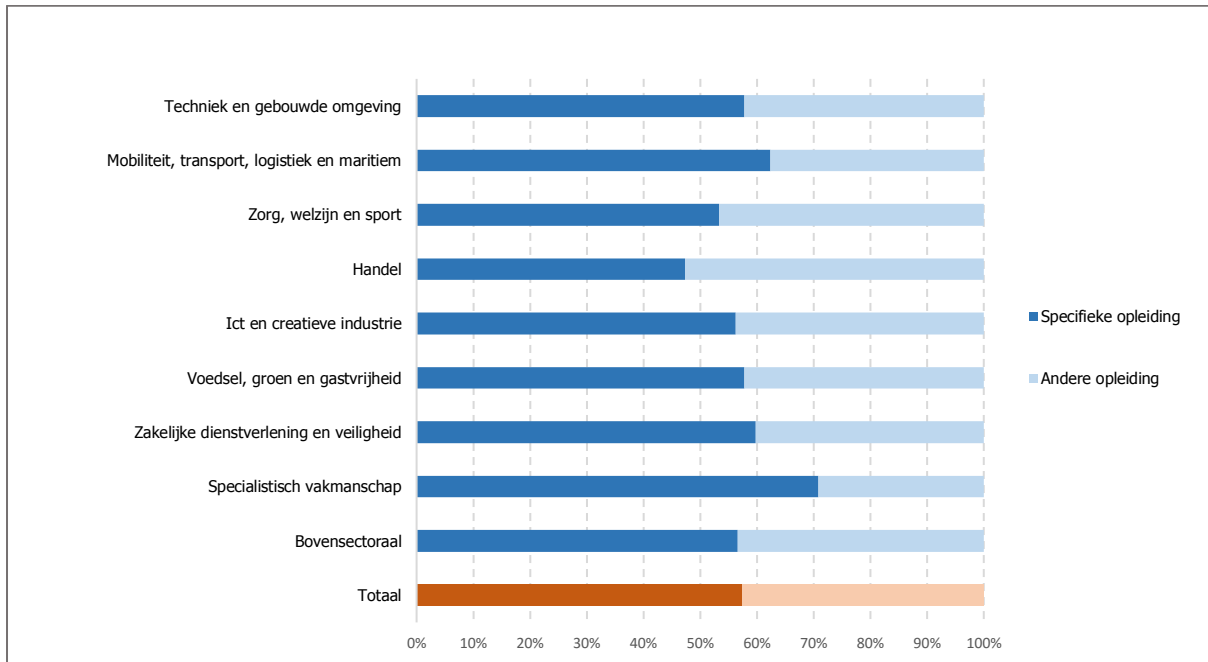

De meeste bedrijven geven aan dat de verwachte vacatures geschikt zijn voor recent gediplomeerden (49%). 25% van de bedrijven geeft aan dat ze geschikt zullen zijn voor werkzoekenden met werkervaring en 26% voor beide groepen.

Vooraf binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en ICT en creatieve industrie (51%) worden toekomstige vacatures geschikt geacht voor recent gediplomeerden. Binnen Specialistisch vakmanschap is dit met 44% het minst het geval.

Naar beroepsgroep is vooral sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Burgerlijke- en utiliteitsbouw en Welzijn (beide 54%), Kunsten en entertainment en Uiterlijke verzorging (beide 53%) en Juridisch (52%).

Figuur 8: Indien vacatures geschikt voor recent gediplomeerden: specifieke opleiding of andere opleiding, naar sectorkamer (%)

Aan de leerbedrijven die aangaven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerde de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen.

Ongeveer zes van de tien leerbedrijven geeft aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij vier van de tien komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

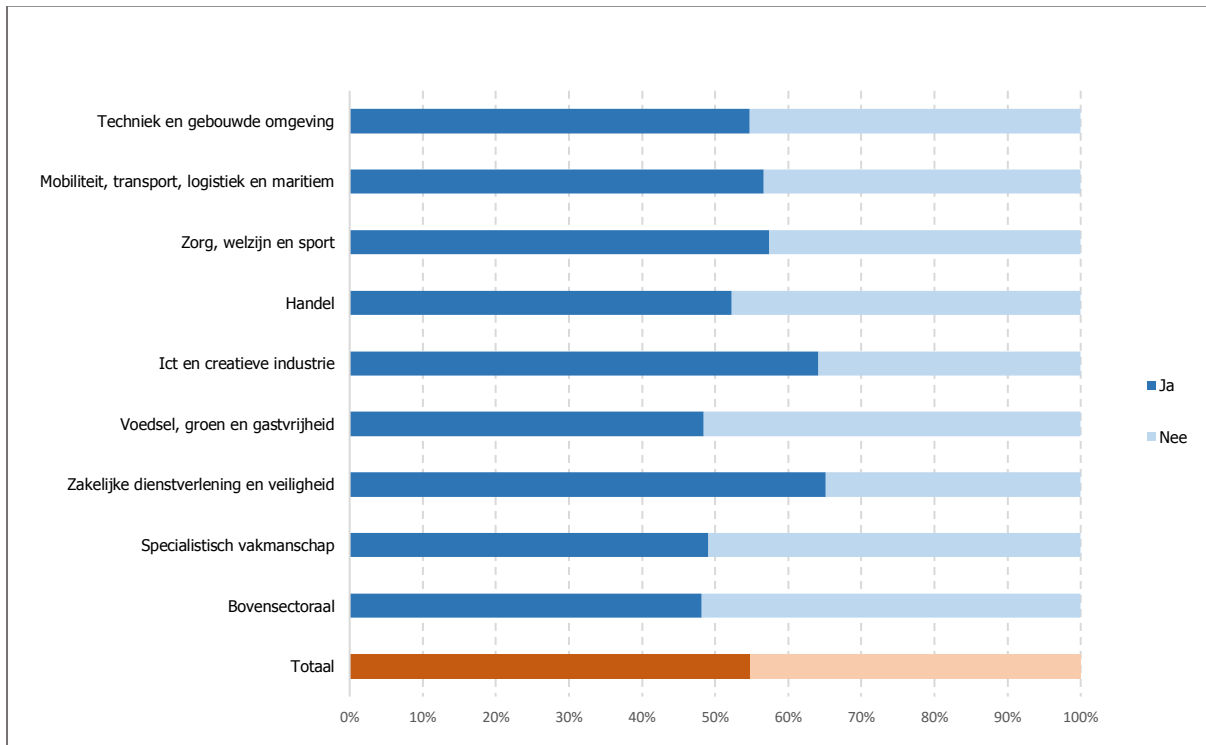
Dat de specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor vacatures binnen de richting Specialistisch vakmanschap (71%), en het minst vaak binnen de richting Handel (47%).

Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Assisterende gezondheidszorg (90%), Orde en veiligheid (84%), en Gezondheidstechnisch vakmanschap (74%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie de komende drie jaar zal stijgen.

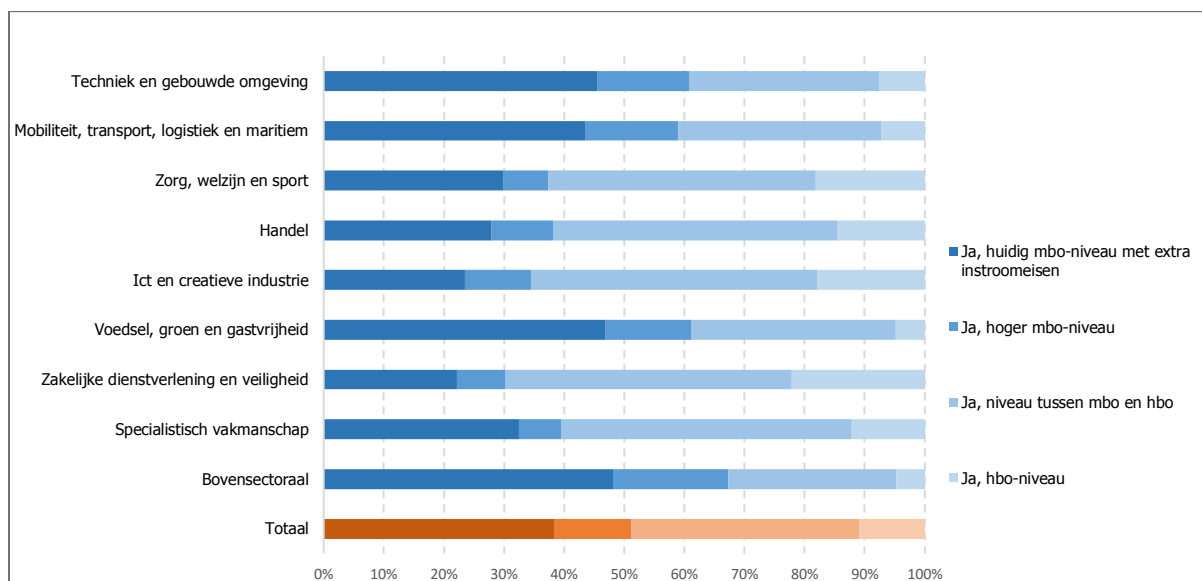
Figuur 9: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau, naar sectorkamer (%)

Iets meer dan de helft (54%) van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (65%) en ICT en creatieve industrie (64%). Voor de richting Bovensectoraal en Voedsel, groen en gastvrijheid (beide 48%) geldt dat in mindere mate.

Naar beroepsgroep wordt die verhoging vooral verwacht bij ICT (77%), gevolgd door Financiële diensten (73%) en Juridisch (71%).

Figuur 10: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau in categorieën, naar sectorkamer (%)

Van de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten, doelt het grootste deel daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen (zoals certificaten) en een niveau tussen mbo en hbo (beide 38%).

Het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen wordt met name verwacht voor opleidingen binnen de richting Bovensectoraal (48%), Voedsel, groen en gastvrijheid (47%), en Techniek en gebouwde omgeving (46%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Gespecialiseerde aanneming (66%), Carrosserie (64%) en Orde en veiligheid (62%).

De verwachting dat een hoger mbo-niveau gewenst gaat worden zien we met name voor opleidingen binnen de richting Bovensectoraal (19%), Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (16%), en Techniek en gebouwde omgeving (15%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Orde en veiligheid (29%), de Entreeopleidingen (27%), en Carrosserie (19%).

Een niveau tussen mbo en hbo wordt met name verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Specialistisch vakmanschap (beide 48%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridische beroepen (62%), Office en Groothandel en internationale handel (beide 57%).

Van een verwachte gewenste verhoging naar hbo-niveau is met name sprake binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (22%) en ICT en creatieve industrie en Zorg, welzijn en sport (beide 18%). Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Financiële diensten (30%) en Welzijn en Juridisch (beide 29%).

Samenvatting resultaten

De enquête Kans op werk onder leerbedrijven draagt bij aan het in kaart brengen van de kans op werk voor mbo-studenten. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen. Met deze informatie kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat bedrijven de vakmensen krijgen die ze nodig hebben. In 2017 verleenden ruim 16.700 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal ruim 26.200 vragenlijsten in voor maximaal twee mbo-functies.

Aanbod en invulling vacatures

Een derde van de bedrijven geeft aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit was met name het geval voor mbo-vacatures binnen de richting Zorg Techniek en gebouwde omgeving. Binnen Specialistisch vakmanschap was het aanbod van vacatures het laagst.

De beschikbare vacatures zijn het meest ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, vooral voor vacatures binnen ICT en creatieve industrie. Bij bijna een derde van de gevallen is de vacature ingevuld door een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, met name bij Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Binnen de sector Handel is dit het minst het geval.

Verwachte vacature ontwikkeling

De bedrijven zijn overwegend positief over de ontwikkeling van het aantal vacatures. Iets meer dan 40% van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een nog positiever beeld. Vooral de bedrijven binnen Techniek en gebouwde omgeving verwachten een stijging van het aantal vacatures. Een derde van de bedrijven verwacht een daling van het aantal vacatures, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid.

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt een uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd. Dit wordt als meest belangrijke reden genoemd door de bedrijven binnen Specialistisch vakmanschap. Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd, met name in de richting Zorg, welzijn en sport.

Geschiktheid toekomstige vacatures

De leerbedrijven hebben verschillende verwachtingen van de geschiktheid van recent gediplomeerden voor toekomstige vacatures. Ongeveer de helft van de bedrijven verwacht dat toekomstige vacatures geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden, grotendeels voor gediplomeerden van de specifieke opleiding. Dit wordt vooral verwacht voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op een niveau tussen mbo en hbo. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Specialistisch vakmanschap. Voor de richting Bovensectoraal geldt dat in mindere mate.